

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 118/18

18.08.2023

mun. Chișinău

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Daniela BALMUȘ, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Alexandra Rusu, ex-director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, domiciliată în XXXXXXXX, IDNP: XXXXXXXX, în temeiul art. 35 al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare *Legea nr. 132/2016*) a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La data de 22.05.2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare *Autoritatea*), a fost înregistrată sesizarea din oficiu cu nr. 04-32/754, prin care a fost solicitată verificarea respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Alexandra Rusu, ex-director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, prin prisma faptului că *dna Alexandra Rusu, în exercițiul funcției de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina a angajat în entitatea vizată XXXX în calitate de personal nedidactic.*

La data de 22.05.2023, în conformitate cu prevederile art. 30 din *Legea nr.132/2016*, sesizarea supra a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire.

Conform prevederilor art. 31 alin. (1), art. 37 alin.(4) din *Legea nr. 132/2016*, urmare procedurii prealabile de verificare a sesizării privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, la data de 06.06.2023, cu numărul 81/18, a fost emis *Procesul-Verbal de inițiere a controlului*, în privința dnei Alexandra Rusu.

Acțiunile supra, aducându-se spre cunoștință dnei Alexandra Rusu, prin scrisoarea nr. 04-18/3559 din 06.06.2023, concomitent, prezentându-i spre cunoștință, drepturile de care beneficiază, urmare a inițierii procedurii de control, prevăzute de art. 32 din *Legea nr. 132/2016*.

În conformitate cu art. 19 lit. b) din *Legea 132/2016*, prevede, *Inspectorii de integritate desfășoară următoarele activități: efectuează controlul averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.*

Este de menționat, potrivit datelor din sistemul informațional e-Integritate s-a constatat că, dna Alexandra Rusu a deținut funcția de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina în perioada 2017-2023 fiind subiect al declarării averii și intereselor personale în conformitate cu art.3 alin.(1) lit.e) din *Legea nr. 133/2016* privind declararea averii și al intereselor personale (în continuare *Legea nr. 133/2016*).

Conform art.37 alin.(5) din *Legea nr. 132/2016*, *controlul nu poate fi inițiat în cazul în care*

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de *Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.*

de la admiterea conflictului de interese sau de la apariția stării de incompatibilitate, de restricție sau de limitare au trecut mai mult de trei ani.

În sensul art.2 din Legea nr. 133/2016, persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Conform extrasului din Registrul de Stat al Populației, dna Alexandra Rusu și XXXX sunt persoane apropiate, XXXX-XXX.

De remarcat că, obiectul prezentei proceduri administrative este faptul că dna Alexandra Rusu în exercițiul funcției de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina a emis acte administrative în raport cu o persoană apropiată, ignorând exigențele legislației în vigoare de acționare în cazul apariției unui conflict de interese.

Potrivit Extrasului din baza de date a Serviciului Fiscal de Stat, dl XXXX XX activează în cadrul I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina.

Inspectorul de integritate în cadrul procedurii de control a întreprins acțiuni, în urma cărora a acumulat următoarele acte :

1. *Ordinul nr. 02-2 (8),„p” de numire în funcție de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, din 16.02.2017 a dnei Alexandra Rusu;*
2. *Ordinul nr. 02-2(97),„p” din 23.03.2023 cu privire la încetarea contractului individual de muncă a dnei Alexandra Rusu, director interimar al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina;*
3. *Ordinul nr. 02-145 din 11.10.2021, cu privire la angajarea sezonieră în funcție de operator în sala cazane gaz a XXX XXX;*
4. *Acordul suplimentar nr. 763 din 11.10.2021 la Contractului individual de muncă nr. 161 din 01.09.2016 încheiat cu XXXXX XXX în calitate de operator în sala de cazane gaz în conformitate cu prevederile art.68, art. 279 alin. (1) Codul Muncii;*
5. *Ordinul nr. 02-384 din 01.07.2021 cu privire la acordarea concediului anual de odihnă XXXX XXX, responsabil de cazangerie;*
6. *Ordinul nr. 02-342 din 30.03.2022 cu privire la acordarea premiului anual salariaților pentru anul 2021;*
7. *Ordinul nr. 02-352 din 18.04.2022, cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații angajați la lucrările sezoniere;*
8. *Ordinul nr. 02-380 din 01.07.2022 cu privire la acordarea concediului anual de odihnă încheiat cu XXXXX XXX, responsabil de cazangerie;*
9. *Ordinul nr. 02-138 din 19.10.2022, cu privire la angajarea sezonieră în funcție de operator în sala cazane gaz a XXXXX XXXX;*
10. *Acordul suplimentar nr. 965 din 20.10.2022 la contractului individual de muncă nr. 161 din 01.09.2016 încheiat cu XXXXX XXX în calitate de operator în sala de cazane gaz în conformitate cu prevederile art.68, art. 279 alin. (1) Codul Muncii;;*
11. *Ordinul nr. 02-230 din 14.04.2023, cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații angajați la lucrările sezoniere;*
12. *Răspunsul Direcției Învățământ, Tineret și Sport în cadrul Consiliului Raional Rezina, nr. 01-30/141 din 12.06.2023, în care este indicat faptul că: în perioada mandatului de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, de la 20.02.2017 până la 20.02.2022, dna Alexandra RUSU, nu a depus declarație privind conflictul de interese potential, conflict de*

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

interese real sau conflict de interese consumat în raport cu angajarea în funcție a XXXX XXX.

Dna Alexandra RUSU a depus declarație privind conflictul de interese real, în raport cu angajarea în funcție a XXXXX XXX, la data de 27.01.2023, fiind în perioada de exercitare a interimatului funcției, pe numele XX XXXX, șef Direcție.

13. *Declarația privind conflictul de interese real, semnat de dna Alexandra Rusu la data de 25.01.2023, deținând funcția de director interimar din decembrie 2022;*
14. *Ordinul nr. 02-2(79),,p” din 27.01.2023 de soluționare a conflictului de interese.*

Prin urmare, subiectului controlului i-a fost solicitat expunerea punctului de vedere vis-a-vis de obiectul procedurii de control. Prin răspunsul său, dna Alexandra Rusu a explicat că: „XXXX XXX este angajat al instituției din anul 2016, pe când nu dețineam funcția de director. Personalul-operatorii sezonieri, erau angajați până a fi numită în funcție de director prin concurs, din an în an, până în prezent. Motivul fiind că ei sunt cu experiență, cunosc specificul lucrului cu referire la funcționarea utilajului, cunoașterea traseului de distribuire a energiei termice. Ei pot interveni în orice moment, în situații critice, ce pot apărea, deoarece clădirea instituției este mare, dispune de 4 blocuri, se încălzesc de 2 cazangerii și două puncte de distribuire a agentului termic, aprovizionarea cu apă caldă a cantinei și blocurilor sanitare. Cazangeriile sunt dotate cu utilaj modern ce necesită supraveghere și deservire tehnică specializată nu poți angaja oameni întâmplători. Anual, în perioada începerii sezonului de încălzire este emis ordinul de angajare pentru toți 4 operatori, printre care este și XXXXX XXX.

Personal nu am avut nici un interes, deoarece are același salariu ca toți operatorii, nu a fost favorizat prin nimic ceea ce se poate dovedi din tabelul de salarizare.

Anual depun declarația de avere și interese personale, în care este deschis detaliat venitul, locul de muncă al meu și al XXX XXX XX și nu este ascuns nimic. În august 2022 când în conformitate cu HG nr. 443 din 29 iunie 2022 cu referire la SIA, Registrul electronic al angajaților, a fost emis ordinul cu cea de a treia semnătură electronică pentru Registrul electronic al angajaților și cu dreptul de a semna și tabelul de salarizare.

Eu sunt specialist cu studii pedagogice, nu sunt atât de bine inițiată în domeniul juridic, deoarece activitatea mea ține de managementul procesului instructiv-educativ. Din neștiință, eu consideram că Declarația de avere și interese personale pe care o depun anual, în care este suficient și reprezintă tot ce este necesar să fie cunoscut ca subiect al declarării averii și intereselor personale.

În cadrul unei ședințe cu directorii, am concretizat că se mai necesită o declarație despre soluționarea conflictului de interese, am depus declarația respectivă către șefa DÎTS din or. Rezina prin care a fost emis ordinul nr. 02-2(79) din 27 ianuarie 2023 de soluționare a conflictului de interese prin desemnarea persoanei a doua pentru semnarea actelor normative și financiar bancare. În principiu, această declarație dublează informația pe care am prezentat-o în Declarația de avere și interese personale depusă în martie anual.”

Inspectorul conchide că, argumentele invocate de către subiect, vin în contradicție cu instituția evitării conflictelor de interese și modul de soluționare ale acestora, astfel, pentru fiecare acțiune contrară legislației intervine instituția sancționării.

Drept urmare, analizând materialele acumulate se constată că, dna Alexandra Rusu, în exercițiul funcției de director interimar al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or.Rezina, a emis:

1. *Ordinul nr. 02-145 din 11.10.2021, cu privire la angajarea sezonieră în funcție de*

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

- operator în sala cazane gaz a XXX XXX;*
2. *Acordul suplimentar nr. 763 din 11.10.2021 la contractului individual de muncă nr. 161 din 01.09.2016 încheiat cu XXX XXX în calitate de operator în sala de cazane gaz în conformitate cu prevederile art.68, art. 279 alin. (1) Codul Muncii;;*
 3. *Ordinul nr. 02-384 din 01.07.2021 cu privire la acordarea concediului anual de odihnă XXX XX, responsabil de cazangerie;*
 4. *Ordinul nr. 02-342 din 30.03.2022 cu privire la acordarea premiului anual salariaților pentru anul 2021;*
 5. *Ordinul nr. 02-352 din 18.04.2022, cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații angajați la lucrările sezoniere;*
 6. *Ordinul nr. 02-380 din 01.07.2022 cu privire la acordarea concediului anual de odihnă încheiat cu XXXX XXX, responsabil de cazangerie;*
 7. *Ordinul nr. 02-138 din 19.10.2022, cu privire la angajarea sezonieră în funcție de operator în sala cazane gaz a XXXX XXX;*
 8. *Acordul suplimentar nr. 965 din 20.10.2022 la contractului individual de muncă nr. 161 din 01.09.2016 încheiat cu XXXX XXXX în calitate de operator în sala de cazane gaz în conformitate cu prevederile art.68, art. 279 alin. (1) Codul Muncii;;*
 9. *Ordinul nr. 02-230 din 14.04.2023, cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații angajați la lucrările sezoniere;*

Urmare circumstanțelor indicate supra, inspectorul de integritate notează că, potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Totodată, potrivit art. 12 alin. (3)-(5) din legea menționată supra, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Declarația privind conflictul de interese real se înregistrează în Registrul declarațiilor privind conflictele de interese, ținut conform anexei nr. 4 de către persoana desemnată de conducătorul organizației publice.

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

De fapt, obligația respectării regimului juridic al conflictelor de interese este tipică fiecărui subiect al declarării. Așadar, dobândirea calității de subiect al declarării în sensul Legii nr. 133/2016 obligă persoana să se conformeze rigorilor legale ce decurg din acest statut.

În conformitate cu art. 39 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Prin urmare, subiectul controlului a avut obligația în calitate de subiect al declarării averii și intereselor personale de a declara conflictul de interese în care se afla sau de a se abține de la emiterea actului administrativ/ juridic, fiind **obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior, în cazul dat, Șeful Direcției de Învățământ, Tineret și Sport al Consiliului Raional al or. Rezina.**

Este de menționat că dna Alexandra Rusu, a declarat tardiv conflictul de interese în raport cu XXX XXX, la data de 27.01.2023 organului ierarhic superior, ulterior, acesta fiind soluționat prin Ordinul nr.02-2(79) „p”.

Cu privire la emiterea de către dna Alexandra Rusu, în timpul exercitării funcției de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, a ordinelor de acordare a concediilor și de eliberare din funcție în raport cu XXXX XXX, în urma cercetării sub toate aspectele nu s-a stabilit faptul că ordinele respective influențează/pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a funcției dnei Alexandra Rusu în raport cu XXXX XXX, or, aceste ordine se referă la drepturile salariatului prevăzute de Codul muncii al Republicii Moldova. Cu privire la acordare a premiilor anuale, s-a stabilit că acestea fiind acordate în conformitate cu legislația în vigoare și fiind aplicat principiul egalității.

Pe lângă faptul că inspectorului de integritate îi revine rolul de a aplica corect normele de drept material, precum și a stabili corect obiectul probațiunii, inspectorul de integritate stabilește și legătura dintre circumstanțele de fapt și mijloacele de probațiune administrate.

Conform art.38 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, *în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate, emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.*

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate de operatorul înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal cu nr. 0000069/003. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

Potrivit art.39 alin.(1) din Legea nr. 132/2016 *în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică, după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.*

Conform art.39 alin.(2) din legea sus menționată, *inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.*

La caz, informațiile disponibile despre activitatea de control a Autorității Naționale de Integritate denotă că, subiectul controlului este la prima verificare pe aspectul respectării regimului juridic al conflictelor de interese. Prin urmare, inspectorul de integritate consideră neproporțională aplicarea în privința subiectului controlului interdicția de ocupare a funcției publice sau de demnitate publică.

Luând în considerație constatările efectuate în cadrul controlului, pentru abaterile comise de dna Alexandra Rusu, în timpul exercitării funcției director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina, inspectorul de integritate va declanșa procedura contravențională conform art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea 132/2016.

Astfel, coroborând prevederile cadrului legal menționat supra cu circumstanțele speței de referință reflectate în sesizare, precum și cele determinate la etapa realizării controlului, în temeiul prevederilor art. 19,35-39 din Legea nr. 132/2016,

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Alexandra Rusu, în exercițiul funcției de director al I.P.L.T. „Alexandru cel Bun” din or. Rezina manifestat prin nedeclararea și nesoluționarea conflictelor de interese, prin emiterea ordinelor de angajare și încheierea acordurilor suplimentare în privința unei persoane apropiate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, fapt care a adus la consumarea acestuia.
2. Declanșarea procesului contravențional, în contextul art. 39 alin. (1) lit. a) din Legea 132/2016 în privința dnei Alexandra Rusu;
3. Se aduce la cunoștință dnei Alexandra Rusu actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, nemijlocit la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Daniela BALMUȘ